

**Որակի հոչակագիր Ծառայությունների ծավալի ինդեքսներն ըստ
ծառայությունների տեսակների**

0 Ընդհանուր տեղեկատվություն վիճակագրական արտադրանքի մասին		
0.1	Անվանումը	Ծառայությունների ծավալի ինդեքսներն ըստ ծառայությունների տեսակների
0.2	Ոլորտը	Ծառայություններ
0.3	Պատասխանատու մարմինը, բաժինը, անձը և այլն	Արմստատ Առևտրի և այլ ծառայությունների վիճակագրության բաժին Բաժնի պետ Անահիտ Հարությունյան Հայաստանի Հանրապետություն, 0010, ք. Երևան, Հանրապետության պող., Կառավարական տուն 3 Հեռախոս՝ +374 11 587 623 Էլ. փոստ anahit@armstat.am , info@armstat.am
0.4	Նպատակը և պատմությունը	Հիմնական նպատակն է տրամադրել արդիական տեղեկատվություն ծառայությունների ծավալի ինդեքսի վերաբերյալ: Ցուցանիշի հաշվառումն ունի երկար տարիների պատմություն և վարվում է 20-րդ դարի 20-ական թվականներից:
0.5	Օգտագործողները և կիրառումը	Վիճակագրական տեղեկատվության հիմնական օգտագործողներն են պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, հասարակական, գիտակրթական, ֆինանսական կազմակերպությունները, գործարար համայնքը, զանգվածային լրատվամիջոցները, միջազգային կազմակերպությունները և այլն: «Ծառայությունների շրջանառության ինդեքսն ըստ ծառայությունների տեսակների» ցուցանիշը կիրառվում է ծառայությունների բնագավառում ռազմավարությունների մշակման, մարտավարական խնդիրների լուծման, բիզնես միջավայրի վերլուծության, գարգացման միտումների բացահայտման և այլ նպատակներով:
0.6	Տեղեկությունների աղբյուրները	Ցուցանիշի հաշվարկման համար աղբյուր է հանդիսանում վիճակագրական հաշվետվությունով իրավաբանական անձանցից և անհատ ձեռնարկատերերից ամսական և եռամսյակային

		պարբերականությամբ հավաքվող տեղեկությունները ծառայությունների ծավալի վերաբերյալ:
0.7	Տվյալների հավաքման իրավական լիազորությունը	Տվյալները հավաքվում են «Պաշտոնական վիճակագրության մասին» օրենքի և «Հնգամյա վիճակագրական ծրագրի» հիման վրա, ինչպես նաև ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի 2016թ. հունիսի 20-ի «Վիճակագրական տվյալների հավաքման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 05-Ն և «Տարեկան վիճակագրական ծրագիրը հաստատելու մասին» որոշումների հիման վրա:
0.8	Ռեսպոնդենտների (սկզբնական տեղեկություններ ներկայացնողների) ծանրաբեռնվածությունը	Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածություն չի հաշվարկվում:
1 Բովանդակություն		
1.1	Բովանդակության նկարագիրը	<p>«Շրջանառության ինդեքսներն ըստ ծառայությունների տեսակների» ցուցանիշի դինամիկայի վերլուծության համակարգում կարևոր տեղ է գրավում ինդեքսային մեթոդը: Ցուցանիշի հաշվարկման համար կիրառվում են երկու ինդեքսներ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ծառայությունների արժեքային ծավալի ինդեքսը (ընթացիկ գներով), • ծառայությունների ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը (համադրելի գներով): <p>Ծառայությունների արժեքային ծավալի ինդեքսն ընթացիկ գներով բնութագրում է ծառայությունների ծավալի փոփոխությունն երկու գործոնների հաշվին՝ գնի փոփոխության և իրացված ծառայությունների քանակի փոփոխության պայմաններում:</p> <p>Այս ինդեքսը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի ծառայությունների արժեքային ծավալը բազիսային ժամանակաշրջանի</p> <p>ծառայությունների արժեքային ծավալի (ընթացիկ գներով) հետ հարաբերելու միջոցով, այն է՝</p> $I = (O_1 / O_0 \times 100),$ <p>որտեղ O_1, O_0 – ծառայությունների արժեքային ծավալներն են համապատասխանաբար հաշվետու և բազիսային</p>

		<p>Ժամանակաշրջանի համար ընթացիկ գներով: Ծառայությունների ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը ցույց է տալիս, թե ինչպես է փոփոխվում ծառայությունների ծավալը՝ գնի փոփոխության ազդեցությունը բացառելով:</p> <p>Ծառայությունների ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը հաշվարկելու համար համեմատվում է հաշվետու և բազիսային ժամանակաշրջանների ծավալները համադրելի գներով, այսինքն՝ միևնույն ժամանակաշրջանի գներով:</p> <p>$I_{\Phi O} = (O_1 / I_{\Delta} \times 100) / O_0$, որտեղ</p> <p>$I_{\Phi O}$ –ծառայությունների ֆիզիկական ծավալի ինդեքսն է,</p> <p>O_1, O_0 –ծառայությունների արժեքային ծավալներն են համապատասխանաբար հաշվետու և բազիսային ժամանակաշրջանի համար ընթացիկ գներով,</p> <p>I_{Δ}–սպառողական գների ինդեքսն է (ՄԳԻ) ծառայությունների համար՝ հաշվետու ժամանակաշրջանը բազիսային ժամանակաշրջանի հետ համեմատած:</p>
1.2	Վիճակագրական հասկացություններ	<p>Հիմնական հասկացություններ</p> <p>Ծառայությունները հանդիսանում են օգտագործողների պատվերով արտադրողների կողմից իրականացվող տարաբնույթ գործունեություն, որի արդյունքում սովորաբար փոխվում է ծառայությունները օգտագործող միավորների վիճակը: Ծառայությունների արտադրությունը և դրանք օգտագործողներին մատուցումը սովորաբար իրականացվում են զուգընթաց և այս գործընթացները միմյանցից անբաժանելի են:</p> <p>Բոլոր տեսակի ծառայությունների հաշվառումն իրականացվում է այն ժամանակաշրջանի համար, որի ընթացքում մատուցվել են ծառայությունները, անկախ վճարումից՝ հաշվեգրման սկզբունքով:</p> <p>Ծառայությունների ընդհանուր ծավալը ներառում է բոլոր տեսակի հարկերը, բացառությամբ ավելացված արժեքի և</p>

	<p>այլ անուղղակի հարկերը:</p> <p>Ծառայությունների ծավալի մեջ չեն ներառվում այն տոկոսադրույքները, տույժերն ու տուգանքները, որոնք առաջացել են ծառայությունների դիմաց չվճարման կամ վճարումները ժամանակին չկատարելու հետևանքով:</p> <p>Ծառայությունները, որպես կանոն, չեն կարող ընդունել նյութական օբյեկտների ձև, որոնց վրա տարածվում է սեփականության իրավունքը: Ծառայություններն ենթակա չեն փոխադրման և շատ դեպքերում դրանց մատուցման համար անհրաժեշտ է ծառայություն մատուցողի և դրա օգտագործողի անմիջական համագործակցությունը (օրինակ, կացության ծառայությունները, վարսավիրանոցների ծառայությունները և այլն): Նմանատիպ ծառայությունների առք ու վաճառքի գնորդական պահանջարկը բավարարվում է անմիջականորեն ծառայությունների մատուցման պահին:</p> <p>Որոշ գործունեության տեսակներ սովորաբար դիտվում են որպես ծառայություններ, սակայն գործնականում ունեն ապրանքի հատկանիշներ, դրանց վրա տարածվում է սեփականության իրավունքը: Օրինակ՝ տեղեկատվական և մշակութային արտադրանքի արտադրության և տարածման հետ կապված գործունեությունը (տարբեր թեմաներով տեղեկատվական ծրագրերի ստեղծումը, նորությունների թողարկումների պատրաստումը, խորհրդատվական բնույթի նյութերի, ծրագրային ապահովման մշակումը, կինոնկարների, երաժշտական ծրագրերի ստեղծումը և այլն), բացառությամբ, պոլիգրաֆիական և գրառված կրիչների բազմացման հետ կապված գործունեությունը: Նշված ճյուղերի արտադրանքը հիմնականում պահվում է նյութական կրիչների վրա՝ թղթի, մագնիսական ժապավենների, սկավառակների և այլն, դրանց նկատմամբ կարող է սահմանվել սեփականության իրավունք: Նմանատիպ ծառայությունների ծավալն արժեքային արտահայտությամբ, ընթացիկ գներով, դիտվում է որպես նույն ժամանակահատվածում մատուցված և սպառված ծառայություններ: Ծառայությունների ծավալի ցուցանիշը հաշվարկվում է</p>
--	--

		<p>համաձայն «Տնտեսական գործունեության տեսակների Հայաստանի Հանրապետության դասակարգչի» (ՏԳՏՀԴ) (հաստատված Հայաստանի Հանրապետության էկոնոմիկայի նախարարի 19.09.2013թ., թիվ 874-Ն հրամանով, գրանցված Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարությունում՝ 24.10.2013թ. (պետ. գրանցման թիվ՝ 10313406) և հրապարակված Հայաստանի Հանրապետության գերատեսչական նորմատիվ ակտերի 04.11.2013թ. թիվ 30(474).1 տեղեկագրում) և ներառում է Դ «Կացության և հանրային սննդի կազմակերպում», Կ «Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն», Ե «Տեղեկատվության և կապ», Զ «Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն», Լ՝ «Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն», Մ՝ «Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն», Ն՝ «Վարչարարական և օժանդակ գործունեություն», Ր՝ «Կրթություն», Պ՝ «Առողջապահություն և բնակչության սոցիալական սպասարկում», Ր՝ «Մշակույթ, զվարճություններ և հանգիստ», Տ՝ «Սպասարկման այլ ծառայություններ» բաժինները:</p> <p>Ընդգրկում է Հայաստանի Հանրապետության բոլոր մարզերը և Երևան քաղաքը:</p>
2 Ժամանակայնություն		
2.1	Հաշվետու ժամանակահատվածը	Ամսական
2.2	Հրապարակման ամսաթիվը	Ամսական յուրաժամանակ (օպերատիվ) տվյալները հրապարակվում են հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 25-րդ օրը, ամսական առաջին հրապարակումը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 35/36-րդ օրը:
2.3	Ճշտապահություն	Տվյալները հրապարակվում են տարեկան ծրագրերով հրապարակման ժամանակացույցին համապատասխան և սահմանված ժամկետներից ուշացումներ չեն արձանագրվել:
2.4	Հաճախականությունը	Ամսական
3 Ճշգրտություն		

3.1	Ընդհանուր ճշգրտություն	Ծառայությունների ծավալի տվյալները հավաքվում են բոլոր տնտեսավարող սուբյեկտներից (իրավաբանական անձանցից և անհատ ձեռնարկատերերից) համատարած դիտարկման եղանակով, իսկ ֆինանսական ծառայությունների և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ծառայությունների մասով՝ վարչական լիազորությունների տիրապետող պետական մարմիններից: Տվյալների բազայի արդիականացման համար հիմք է ծառայում բիզնես ռեգիստրի մշտապես արդիականացվող բազան: Խոշոր և միջին տնտեսավարող սուբյեկտներից տեղեկատվությունը հավաքվում է ամսական, իսկ փոքրերից՝ եռամսյակային պարբերականությամբ: Եռամսյակային պարբերականությամբ տեղեկատվության հավաքման նպատակով փոքր տնտեսավարող սուբյեկտների համակցության ձևավորման համար հիմք է հանդիսանում դրանց բաշխումը (ըստ վիճակագրական նպատակների) ըստ հասույթների միջին տարեկան ծավալների:
3.2	Անճշտության աղբյուրները	Դիտարկման ընթացքում առաջացող անճշտությունների աղբյուր կարող է հանդիսանալ տեղեկություն տրամադրողների կողմից ոչ լիարժեք պատասխանների տրամադրումը: Սահմանված ժամկետում վիճակագրական տվյալների չներկայացման դեպքում կրկնվում են նախորդ ժամանակաշրջանի տվյալները:
3.3	Ճշգրտության չափումները/ չափելիությունը	Պատասխանների մակարդակը կազմում է մոտ 97%:
4 Համադրելիություն		
4.1	Ժամանակագրական համադրելիություն	Մինչև 2005թ.-ը ցուցանիշը ներկայացվել է Ժողովրդական տնտեսության ճյուղերի համամիութենական դասակարգչին (ԺՏՃՀԴ) համապատասխան: Սկսած 2005թ.-ից ցուցանիշը ներկայացվում է Տնտեսական գործունեության տեսակների Հայաստանի դասակարգչին համապատասխան (մշակված Եվրոպական համայնքների վիճակագրական ծառայության կողմից հաստատված Տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգչի՝ NACE հիման վրա), որով պայմանավորված վերահաշվարկվել է 2001-2004թթ. ցուցանիշները: 2010թ.-ից կիրառվում է ՏԳՏՀԴ խմբ.2-ը:

4.2	Համադրելիությունն այլ վիճակագրության հետ	Առկա չէ համադրելիություն այլ աղբյուրներից ստացվող վիճակագրության հետ:
4.3	Նախնական և վերջնական վիճակագրության միջև փոխկապվածությունը	<p>Առաջին անգամ հրապարակված տվյալներն որակվում են նախնական: Հրապարակված տվյալների փոփոխություններն ուղեկցվում են բացատրական ծանոթագրություններով:</p> <p>Նախնական տվյալները վերանայվում են տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից ներկայացված ճշգրտումների և այլ ստուգաճշտումների հիման վրա: Վերջնական տվյալները ներկայացվում են տարեկան հրապարակումներում:</p>
5 Մասնաշաղկապներ		
5.1	Տարածման ձևաչափ	<p>Հրապարակումներ</p> <p>«Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը բնութագրող ընթացիկ-օպերատիվ ամփոփմամբ ստացված նախնական հիմնական մակրոտնտեսական ցուցանիշները» (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն)</p> <p>Ամսական հրապարակումներ</p> <p>«Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց (հայերեն և ռուսերեն):</p> <p>Տարեկան հրապարակումներ</p> <p>«Հայաստանի վիճակագրական տարեգիրք» (հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն):</p> <p>«Հայաստանի Հանրապետության մարզերը և Երևան քաղաքը թվերով» վիճակագրական ժողովածու (հայերեն և անգլերեն):</p> <p>«Հայաստանը թվերով» վիճակագրական ժողովածու (հայերեն և անգլերեն):</p> <p>Այլ</p> <p>«Հայաստանի հանրապետության առևտուրը և ծառայությունները» վիճակագրական ժողովածու, հրապարակվում է 5 տարին մեկ (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն):</p>

		<p>Տվյալների բազա</p> <p>http://armstatbank.am/pxweb/hy/ArmStatBank/?rxid=602c2fcf-531f-4ed9-b9ad-42a1c546a1b6</p> <p>Ինտերնետային հասցե</p> <p>Հրապարակումների էլեկտրոնային տարբերակները հասանելի են հայերեն (ամբողջական), ռուսերեն և անգլերեն, հետևյալ հասցեով. http://www.armstat.am/am/?nid=82:</p>
5.2	<p>Հիմնական նյութերը. Պահպանումն ու կիրառելիությունը</p>	<p>Ռեսպոնդենտներից հավաքվող վիճակագրական հաշվետվությունները պահպանվում են ինչպես թղթային, այնպես էլ էլեկտրոնային եղանակով: Էլեկտրոնային շտեմարանները ներառում են</p> <p>Իրավաբանական անձանց համար. ա/ իրավաբանական անձի ծածկագիրը բ/ հարկ վճարողի հաշվառման համարը (ՀՎՀՀ), գ/ պետական ռեգիստրում գրանցման համարը, դ/ իրավաբանական անձի լրիվ անվանումը, ե/ կազմակերպական-իրավական ձևը, զ/ իրավաբանական անձի գտնվելու վայրը (փոստային հասցեն), հեռախոսահամարը, ինչպես նաև հայեցողական կարգով՝ ֆաքսը և էլեկտրոնային փոստի հասցեն, է/ գործունեության հիմնական տեսակը, ը/ ծառայությունների ծավալը (առանց ավելացված արժեքի և ակցիզային հարկերի), թ/ աշխատողների միջին տարեկան թվաքանակը: Անհատ ձեռնարկատերերի համար. ա/ անունը, ազգանունը, բ/ հարկ վճարողի հաշվառման համարը (ՀՎՀՀ), գ/ պետական ռեգիստրում գրանցման համարը, դ/ բնակության վայրը, ե/ պետական գրանցման վայրը (եթե չի համընկնում բնակության վայրի հետ), հեռախոսահամարը, ինչպես նաև հայեցողական կարգով՝ ֆաքսը և էլեկտրոնային փոստի հասցեն, զ/ գործունեության հիմնական տեսակը, է/ ծառայությունների ծավալը (առանց ավելացված</p>

		արժեքի և ակցիզային հարկերի), ը/ աշխատողների միջին տարեկան թվաքանակը:
5.3	Փաստաթղթավորումը	Առկա է տեղեկատվություն Ընդհանուր վիճակագրական բիզնես-գործընթացի մոդելի համաձայն հետևյալ հասցեով՝ https://www.armstat.am/am/?nid=373 :
5.4	Այլ տեղեկատվություն	<p>Ծառայությունների ծավալի հաշվարկման վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը գետեղված է ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի՝ 2018թ. հոկտեմբերի 19-ի՝ «Ծառայությունների ծավալի մասին» Ձև 1-ծառայություններ (ամսական) վիճակագրական հաշվետվության ձևը և լրացման հրահանգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրության պետական խորհրդի 2017թ. հուլիսի 14-ի թիվ 12-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 13-Ն որոշմամբ հաստատված հավելվածներ 1-ում և 2-ում, ինչպես նաև՝ 2018թ. հոկտեմբերի 19-ի՝ «Ծառայությունների ծավալի մասին» Ձև 1-ծառայություններ (փոքր) (եռամսյակային) վիճակագրական հաշվետվության ձևն և լրացման հրահանգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրության պետական խորհրդի 2017թ. հուլիսի 14-ի թիվ 13-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 11-Ն որոշմամբ հաստատված հավելվածներ 1-ում և 2-ում:</p> <p>Մեթոդաբանական պարզաբանումներ են առկա նաև «Հայաստանի վիճակագրական տարեգրքում», «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույցների եռամսյակային թողարկումներում, ինչպես նաև համապատասխան թեմատիկ հրապարակումներում:</p>
6 Լրացուցիչ փաստաթղթավորում		
		Լրացուցիչ փաստաթղթավորում առկա չէ: